

Onsdagen den 1 Februari 1871.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 25 sistlidne Januari.

Upplästes ett läkarebetyg af följande lydelse:

Att Herr Brukspatronen och Kommendören m. m. D. P. af Burén är, till följd af sjukdom, förhindrad att tillsvidare lemna sina rum, det varder under edelig förpligtelse intygadt.

Stockholm den 31 Januari 1871.

H. A. Abelin.

Företogs val af sju ledamöter i Kammarens Tillfälliga Utskott; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Herr	Asplund	med 72 röster.
"	Frisk	" 72 "
"	von Hofsten	" 72 "
"	von Koch	" 72 "
Grefve	Mörner, Axel	" 72 "
Friherre	Raab, C. A.	" 72 "
Herr	Stråle	" 72 "

Företogs val af tre suppleanter i Kammarens Tillfälliga Utskott; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Hallin med 60 röster,

Grefve Sparre, N. G. A. med 60 röster,
 Herr Santesson ” 59 ”
 efter lottning emellan de ledamöter, som erhållit 60 röster, för be-
 stämmande af den ordning, hvori de skola såsom suppleanter ingå.

Föredrogs Andra Kammarens den 31 sistlidne Januari bordlagda protokollsutdrag N:o 34, innehållande inbjudning till Första Kam-
 maren att biträda Andra Kammarens för dess del fattade beslut om
 tillsättande af ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter,
 sju från hvardera Kammaren, för behandling af alla sådana vid
 denna riksdag väckta, till ständigt Utskotts handläggning hörande
 frågor, som angå landtförsvarets ordnande.

Herr von Koch: Efter i går afgifvet löfte har jag företagit en
 repetitionskurs uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående fjerde
 och femte hufvudtitlarne. Derigenom har jag icke funnit anledning
 ändra min öfvertygelse, att det är nödvändigt att på ett eller annat
 sätt så tillstålla, att ett Utskott, enkelt eller sammansatt, må komma
 i tillfälle taga frågorna om ordnande af såväl sjö- som landtförsva-
 ret i öfvervägande, i synnerhet då frågan gäller så viktiga organisa-
 tioner som de nu föreslagna. I Kongl. Maj:ts nådiga proposition
 angående landtförsvarets ordnande finnes också sagdt, bland annat,
 i afseende å båtsmännens öfverflyttande till landtförsvaret, att Herr
 chefen för Landtförsvars-departementet i detta ämne åberopat ett
 först den 10 sistlidne December ingifvet betänkande af den så kal-
 lade båtsmanskomitéen. Detta betänkande är ännu icke tryckt (var
 det åtminstone icke för ett par dagar sedan) och finnes icke i mer
 än ett enda exemplar, nemligen det af herrar komiterade under-
 skrifna koncept. Jag nämner detta ingalunda för att klandra, utan
 för att visa, att det till följd af den skyndsamhet, som blifvit iakt-
 tagen, varit nästan omöjligt att erhålla del af detta betänkande.
 Sjelf har jag beredt mig del deraf hos korrekturläsaren på en Sön-
 dagsförmiddag. Detta betänkande är, som sagdt, sedermera åbero-
 padt af chefen för Landtförsvarsdepartementet uti hans, Kongl. Maj:ts
 proposition angående landtförsvarets ordnande bilagda, memorial af
 den 29 December 1870 pag. 21, der det heter, att han trots sig finna
 af den utredning dessa komiterade framlagt, och till hvilken han i
 underdånighet hänvisar, att öfverflyttandet till landtförsvaret af de
 för sjöförsvaret öfverflödiga båtsmansnummer icke mötte något hinder
 i båtsmanshålllets nuvarande inrättning etc. Det är således på
 detta betänkande som han stöder sitt tillstyrkande i afseende å sät-
 tet för båtsmannens öfverflyttande till landtförsvaret, och jag tror
 det blefve litet svårt att yttra sig i denna viktiga fråga om landt-
 försvarets ordnande, utan att taga reda på detta betänkande.

Det finnes flera andra saker, som också antyda den samman-
 blandning, som existerar, beträffande en del ärenden, som höra till
 Landt- och Sjöförsvarsdepartementen. Jag erinrar mig från icke så
 särdeles

särdeles många riksdagar sedan, huru det då uppstod åtskilliga kollisioner genom det föga sambandet mellan dessa departement, och att detta föranledde en snillrik talare att yttra, att det syntes, som om den högra handen icke visste hvad den venstra gjorde. Det har också vid åtskilliga tillfällen visat sig, att det finnes saker, som ligga på gränsen mellan landt- och sjöförsvaret, isynnerhet då det sednare håller på att öfvergå till kustförvar. Det fanns nemligen icke länge sedan en tid, då vi hade någonting, som kallades *arméens flotta* och så kallade *general-amiraler*. Vi hafva nu ett vapen, som kallas *skärgårdsartilleriet*, och det är icke så lätt att afgöra — jag tror det blefve kinkigt nog till och med för en komité — hvar gränsen mellan landt- och sjöförsvaret skall uppdragas. Men när jag, oaktadt allt detta, betänker först och främst af hvilken ofantlig vigt det är, att ingenting må göras, som kan verka till uppskof, ännu mindre till åstadkommande af någon slags splittring af hvad beskaffenhet som helst, vare sig mellan ledamöterna i Kammaren eller mellan de särskilda Kamrarna i en fråga, som är både nationens och landets lifsfråga; när jag tillika betänker, att vid förra riksdagen tillsattes ett Särskildt Utskott för sjöförsvaret, hvilket, efter hvad jag föreställer mig, hvad de ordinarie ledamöterna beträffar, innehöll det förnämsta hvardera Kammaren hade att prestera vis-à-vis sakkunskap, att deras arbete sedermera blifvit grundligen diskuteradt, och att man således der har ett dokument af färskt datum att anlita i vederbörande Utskott; när jag tillika hör af en militärledamot i Stats-Utskottet, att han icke tror, det något hinder skall möta för Stats-Utskottet att behandla de ärenden, som tillhöra sjöförsvaret; när jag härjemte är öfvertygad, att han tillser, såväl i Utskottet som i Kammaren, att vederbörande, innan de afgifva något yttrande, väl läsa handlingarne, dertill äfven sista Riksdags förhandlingar angående sjöförsvaret torde böra räknas, och jag dessutom tror mig finna, vid granskningen af våra nyligen fullgjorda val, att kanske de bästa krafter vi hafva i afseende på sjöförsvaret blifvit använda i Stats-Utskottet, så har jag blifvit tveksam, om det icke vore bättre, att ett sådant Utskott, som nu af Andra Kammaren blifvit föreslaget att tillsättas, måtte sammanträda med Stats-Utskottet för behandlingen af sådana frågor, som ligga på gränsen mellan landt- och sjöförsvaret. Vid sådant förhållande anser jag mig böra helt enkelt tillstyrka bifall till Andra Kammarens inbjudning, förbehållande mig endast, att sedan den nådiga propositionen i afseende på sjöförsvaret eller åtminstone de delar deraf, som vi säkerligen hafva att förvänta, då vi få till oss öfverlemnadt komiterades betänkande, kommit till vår kännedom och blifvit tryckt, då kunna förnya det förslag jag i går framställt. Jag anhåller således endast om rent bifall till Andra Kammarens inbjudning.

Grefve af Ugglas: Ehuru otvifvelaktigt är, att åtskilliga svårigheter och förvecklingar kunna komma att uppstå till följd af detta Särskilda Utskotts tillsättande, emedan detsamma och Stats-Utskottet i afseende på försvarsfrågans handläggning lätteligen kunna

komma i kollision med hvarandra, så håller jag likväl före, att, då Andra Kammaren ansett försvarsfrågan genom ett sådant Utskott blifva bättre utredd, Första Kammaren ej bör motsätta sig detsamma tillsättande. Deremot måste jag fästa Kammarens uppmärksamhet på nödvändigheten af att, just för att icke förvecklingarne må blifva allt för stora, i någon mån ändra de ordalag, som Andra Kam-maren begagnat. I det delgifna protokollsutdraget säges nemligen, att det Särskilda Utskottet skall tillsättas "för behandling af alla sådana vid denna riksdag väckta, till Ständigt Utskotts handläggning hörande frågor, som angå landtförsvarets ordnande". Såsom I, mine Herrar, häraf finnen, har Andra Kammaren således föreslagit, att till det Särskilda Utskottets handläggning skola hänvisas *alla* frågor, som röra landtförsvarets ordnande, och således äfven de, som gå utom det organisationsförslag, som nu genom särskild proposition blifvit af Kongl. Maj:t framlagdt, och hvilket väl skulle utgöra det egentliga föremålet för Utskottets behandling. Det torde derföre vara af ganska stor vigt att söka förekomma förvecklingar och anledning till tvister derom, huru långt det Särskilda Utskottets befogenhet sträcker sig i afseende på behandlingen af de anslagsfrågor, som stå i samband med den nya arméorganisationen, och jag vill med anledning deraf framkomma med ett särskildt förslag i ämnet. Jag ber derförinnan endast att få anmärka, att då, på sätt somliga föreställt sig, detta särskilda Utskott skulle komma att sammanträda med Stats-Utskottet i och för behandling af anslagsfrågorna, så kommer så-lunda på sätt och vis ännu ett Utskott att bildas, hvarigenom förvecklingarne skulle blifva ännu mycket värre. Vi skulle nemligen på detta sätt komma att få trenne Utskott, nemligen ett Ständigt för en del anslagsfrågor, ett Särskildt för den egentliga organisationsfrågan, hvilket dock ovilkorligen måste behandla siffror i och för lö- nernas reglerande, och så slutligen ett Sammansatt för öfriga med organisationsförslaget sammanhängande anslagsfrågor. Att på något sätt ordna dessa olika Utskotts förhållande till hvarandra anser jag nödvändigt, och det är på grund häraf, som jag anhåller, att Första Kam-maren ville i så måtto godkänna Andra Kammarens beslut, att ett särskildt Försvarsutskott skall tillsättas, men att orden "för be-handling af alla sådana vid denna riksdag väckta, till Ständigt Ut-skotts handläggning hörande frågor, som angå landtförsvarets ordnande", må utbytas mot "för behandling af ej mindre Kongl. Maj:ts nädiga proposition rörande landtförsvarets organisation samt de i samma ämne vid denna riksdag väckta motioner, än äfven de anslagsfrågor, som med organisationen ega oskiljaktigt sammanhang". Jag tror visserligen icke, att på detta sätt alla svårigheter äro undan-röjda, enär i afseende å vissa anslagsposter tvekan kan uppstå af hvilket Utskott de skola behandlas, men om tvist härom skulle uppstå mellan Stats-Utskottet och det Särskilda Utskottet, så få Kam-marne skilja dem emellan. Emellertid är härigenom en bestämd be-gränsning gifven åt det arbete, som skall tillkomma det Särskilda Utskottet, och till en del förebyggd den kollision med Stats-Utskot-tet, som skulle kunna uppstå; och detta sednare kan således gå

att handlägga de öfriga delarne af frågan, som röra fjerde hufvudtiteln.

Jag yrkar bifall till Andra Kammarens beslut med den af mig föreslagna förändrade ordalydelsen.

Friherre af Ugglas: Då jag i likhet med den siste talaren anser, att Första Kammaren bör gå Andra Kammarens uttalade önskan till mötes genom att ock för sin del besluta tillsättandet af ett Särskildt Utskott för försvarsfrågans behandling, så vill jag ej sysselsätta Kammaren med någon redogörelse för de betänkligheter äfven jag hyser mot ett sådant Utskott. Jag hoppas nemligen, att såväl det Särskilda Utskottet som Stats-Utskottet, om förvecklingar uppkomma, skola med god vilja kunna lösa ej mindre dessa än äfven den viktiga fråga, som i främsta rummet skall utgöra föremål för deras handläggning. Jag tillstyrker därför bifall till Andra Kammarens beslut med den modifikation i afseende på ordalagen, som af Grefve af Ugglas blifvit föreslagen.

Då nu anledning är att antaga, att det Särskilda Utskottet kommer att tillsättas, så anhåller jag att till detta Särskilda Utskott få uttala en önskan, som jag helst skulle hafva velat formulera såsom ett föreläggande; men då grundlagen icke känner till något sådant, inskränker jag mig till den önskan, att Utskottet måtte vid behandlingen af denna viktiga fråga skilja mellan förslagets öfriga delar och den del deraf, som angår beväringssinrättningen. Jag tror, att det är alldeles nödvändigt, att frågan om beväringsslagen göres till särskildt föremål för Riksdagens behandling, ty om den skall af oss handläggas i sammanhang med det öfriga arméorganisationsförslaget, så befarar jag, att det ej kan ske förr än så sent under riksdagen, att vi ej med det lugn, som erfordras, kunna pröfva den viktiga frågan om beväringssinrättningen, hvilken jag anser såsom hufvudsak i förslaget. På dessa i korthet angifna grunder anhåller jag, att det Särskilda Utskottet måtte gå till väga på det sätt, jag nu föreslagit.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels antagande af Andra Kammarens ifrågavarande inbjudning oförändrad, dels ock utaf Grefve af Ugglas, att Första Kammaren skulle på det sätt bifalla samma inbjudning, att Kammaren för sin del beslöt, att ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammarerna, skulle tillsättas för behandling af ej mindre Kongl. Maj:ts nädiga proposition rörande landtförsvarets organisation samt de uti samma ämne vid denna riksdag väckta motioner, än äfven de anslagsfrågor, som med organisationen ega oskiljaktigt samband.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Andra Kammarens inbjudning oförändrad, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition

på bifall till det utaf Grefve af Ugglas gjorda förslag, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Grefve Posse: Jag får härmedelst anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under trenne veckor, räknadt från nästa Måndag.

Denna anhållan bifölls.

Anmäldes och bordlades Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1, i anledning af erhållen remiss utaf motion om åtskilliga ändringar i Kongl. Förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem

O. Brakel.